

Nieuwsbrief Utilities Nr. 4 | September 2010

In deze Nieuwsbrief Utilities gaan wij in op enkele uiteenlopende zaken die zich in de voorbije zomermaanden hebben ontwikkeld. Allereerst gaan wij in op het wetsvoorstel dat op 2 september 2010 naar de Tweede Kamer is gestuurd en waarmee het **privatiseringsverbod voor gas- en elektriciteitsnetten** wettelijk wordt verankerd. Daarna staan wij stil bij de discussie die momenteel in het Parlement gevoerd wordt met betrekking tot het **Drinkwaterbesluit**. Tot slot maken wij nog enkele opmerkingen over status van de **Warmtewet**.

- Privatiseringsverbod netten gas en elektriciteit verankerd in formele wet
- Ontwikkelingen met betrekking tot het Drinkwaterbesluit
- De Warmtewet

Privatiseringsverbod netten gas en elektriciteit verankerd in formele wet

De Minister van Economische Zaken heeft op 2 september 2010 een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer gestuurd waarmee zij het privatiseringsverbod voor netten en netbeheerders nader formaliseert in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Aanleiding voor het wetsvoorstel zijn de arresten van het Hof 's-Gravenhage van 22 juni 2010 in de drie hoger beroepzaken die waren aangespannen door Delta, Eneco en Essent betreffende de geldigheid van het groepsverbod en het verbod op nevenactiviteiten, die als gevolg van de Wet onafhankelijk netbeheer (Won) waren neergelegd in de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998.

Op dit moment geldt met betrekking tot eigendom van de netten en van de aandelen in een netbeheerder dat voor iedere wijziging de goedkeuring van de Minister van Economische Zaken noodzakelijk is. Voor zover het een wijziging in de eigendom van de netten betreft, bepalen de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998 dat de goedkeuring wordt geweigerd indien die wijziging tot gevolg zou hebben dat de eigendom zou komen te liggen buiten de huidige kring van de overheid. Bij Ministeriële Regeling is vastgesteld wie thans behoort tot deze kring van de overheid. Voor zover het een wijziging in de eigendom van de aandelen in een netbeheerder betreft, geldt dat in het 'Besluit aandelen netbeheerders' regels zijn gesteld omtrent het verlenen van de vereiste goedkeuring door de Minister.

Het Haagse Hof oordeelde dat deze regels weliswaar de mogelijkheden om te privatiseren beperken maar geen absoluut verbod behelzen omdat het Besluit aandelen netbeheerders relatief eenvoudig door de Minister kan worden gewijzigd teneinde een privatisering van de aandelen in de netbeheerder mogelijk te maken. Het Hof oordeelde dat het kennelijk de bedoeling van de wetgever is geweest om de mogelijkheid van privatisering open te laten. Daarbij moet worden opgemerkt dat de zogenaamde 'zware voorhangprocedure' die in de wet was voorgeschreven en op grond waarvan het Besluit aandelen netbeheerders aan de Tweede en Eerste Kamer moet worden overgelegd voordat het kon worden vastgesteld, alleen van toepassing was bij de eerste maal dat dit besluit werd vastgesteld. De huidige wetgeving bepaalt deze voorhangprocedure niet bij een eventuele latere wijziging van het Besluit.

Hoewel de regering het niet eens is met dit oordeel van het Hof en – onder meer – daartegen cassatieberoep bij de Hoge Raad zal instellen, gaat zij toch over tot het wijzigen van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. De leden van de artikelen die enige twijfel over het absolute karakter van het privatiseringsverbod zouden kunnen zaaien worden geschrapt. In plaats daarvan zal komen te gelden dat de eigendom van een net of rechten op een net - direct of indirect - berusten bij de Staat, provincies, gemeenten of andere openbare lichamen. Hetzelfde wordt bepaald ten aanzien van de aandelen van een netbeheerder. De wet verduidelijkt dat onder 'indirect berusten' tevens moet worden verstaan dat de eigendom berust bij een dochtermaatschappij die volledig in handen is van en gecontroleerd wordt door een moedermaatschappij die op zijn beurt weer volledig in overheidshanden is. Met 'volledige dochtermaatschappij' wordt bedoeld een dochtermaatschappij waarvan geen enkele andere partij dan de staat, provincies, gemeenten of andere openbare lichamen aandelen bezit of enigerlei zeggenschap kan uitoefenen.

De Minister verwijst in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel reeds naar de parlementaire geschiedenis bij de Won, waarin de mogelijkheid van privatisering aan de orde is gekomen. De Tweede Kamer wilde toen van privatisering van de netten en de netbeheerders niets weten. Het is daarom te verwachten dat het huidige wetsvoorstel op weinig tot geen weerstand zal stuiten in de Staten-Generaal en snel in werking zal treden.

Ontwikkelingen met betrekking tot het Drinkwaterbesluit

Al in december 2009 heeft de (toenmalige) Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) het Besluit houdende regels inzake de productie en distributie van drinkwater en de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (Drinkwaterbesluit) in concept naar de Tweede Kamer gezonden. Pas in de zomer van 2010 heeft hierover een Algemeen Overleg plaatsgevonden met de nieuwe, maar demissionaire, Minister Huizinga. In deze bijdrage lichten wij hieruit enkele interessante aspecten.

Fusietoets

De Drinkwaterwet bevat in artikel 18 een fusieverbod voor drinkwaterbedrijven zonder voorafgaande toestemming van de Minister. In het Drinkwaterbesluit worden de criteria neergelegd waaraan aan een fusieverzoek zal worden getoetst. De criteria houden verband met (i) een duurzame en doelmatige openbare drinkwatervoorziening; (ii) de leveringszekerheid en continuïteit van de openbare drinkwatervoorziening; en (iii) de mate waarin de voorgenomen fusie de mogelijkheid tot uitvoering van een zinvolle prestatievergelijking beperkt in het kader van de efficiëntieverbetering van de Nederlandse drinkwaterbedrijven doordat het aantal bedrijven dat onderling kan worden vergeleken, vermindert. In de nog op te stellen Drinkwaterregeling kunnen eventueel nog nadere criteria worden gesteld en nadere regels worden over de te overleggen gegevens en de procedure voor de beoordeling.

Met name de toets in het kader van de uitvoerbaarheid van de prestatievergelijking is opmerkelijk omdat de Minister hiermee een bevoegdheid naar zich toetrekt waar de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) zich steeds verre van heeft gehouden in het kader van de toetsing van concentraties van netbeheerders van gas- en elektriciteitsnetten omdat bij dergelijke netten geen sprake is van 'overlap' van de activiteiten.

De Minister schrijft dat zij, alvorens een besluit te nemen over een voorgenomen fusie, 'extern' advies zal inwinnen maar zij maakt niet duidelijk van wie. De toestemmingsbeschikking van de Minister van VROM is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht waartegen bezwaar en beroep door belanghebbenden mogelijk is. Een dergelijk toestemmingsbesluit zal deugdelijk gemotiveerd moeten worden.

Transparante en kostendekkende drinkwatertarieven

Artikel 11 van de Drinkwaterwet bepaalt dat de eigenaar van een drinkwaterbedrijf kostendekkende tarieven hanteert. In het Drinkwaterbesluit is dit nader ingevuld via twee voorwaarden:

1. de kosten die in het drinkwatertarief mogen worden meegenomen dienen gerelateerd te zijn aan de in de Drinkwaterwet omschreven taken van de drinkwaterbedrijven (artikel 8 van het Drinkwaterbesluit);
2. de tarieven dienen gebaseerd te zijn op een raming van kosten en opbrengsten (artikel 9 van het Drinkwaterbesluit).

Deze voorwaarden moeten waarborgen dat in het drinkwatertarief alleen de kosten worden doorberekend die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de drinkwatertaken. Over de invulling van artikel 8 van het Drinkwaterbesluit bestaat niettemin enige discussie. De Minister heeft aangegeven dat bij de uitvoering van de taken van drinkwaterbedrijven tevens activiteiten horen die passen bij maatschappelijk verantwoord ondernemen zodat eventuele hieraan verbonden kosten, mits deze binnen redelijke grenzen blijven, in het drinkwatertarief mogen worden betrokken. Enkele Kamerleden merkten hierbij op dat het juist een kenmerk van maatschappelijk ondernemen is wanneer deze kosten *niet* in de tarieven worden betrokken.

Kosten in verband met huishoudwater¹, industriewater en bluswater vallen niet onder de verplichte taken van drinkwaterbedrijven en vallen derhalve buiten de regulering. Anderzijds is de levering van nooddrinkwater onlosmakelijk verbonden met de taak van een drinkwaterbedrijf om drinkwater te leveren. De kosten die het bedrijf maakt voor de nooddrinkwatervoorziening maken dan ook deel uit van het reguliere drinkwatertarief, waarop de wettelijke bepalingen inzake tarieven van toepassing zijn.

Op basis van financiële verslaglegging die op grond van artikel 12, tweede lid, van de Drinkwaterwet moet worden geleverd, vindt toetsing achteraf plaats. Op deze wijze kan worden gecontroleerd of en in hoeverre de raming van de kosten en opbrengsten juist is geweest.

Naast de genoemde eisen met betrekking tot kostendekkende tarieven, bevat het Drinkwaterbesluit nadere regels over de prestatievergelijking. Dit instrument heeft tot doel de doelmatigheid te bevorderen en transparantie te geven over de kosten. Krachtens artikel 39 Drinkwaterwet wordt bij de prestatievergelijking gelet op (i) de kwaliteit van het geleverde water, (ii) de milieuaspecten van de drinkwatervoorziening, (iii) klantenservice, (iv) kostenefficiëntie en (v) onderzoek en ontwikkeling.

¹ Voor zover een drinkwaterbedrijf in de toekomst huishoudwater zou gaan leveren (hiervoor is een ministeriële ontheffing vereist), geldt op basis van het gepubliceerde Drinkwaterbesluit wel dat de tarieven kostendekkend, transparant en niet-discriminerend moeten zijn.

De resultaten van de prestatievergelijking worden voor iedereen toegankelijk gemaakt via een verslag waarvan de consument kennis kan nemen. De informatie uit de prestatievergelijking wordt in het Drinkwaterbesluit gekoppeld aan de tariefstelling via artikel 9, tweede lid, van het Drinkwaterbesluit. Behalve informatie over kosten en prestaties zal het verslag een analyse van de efficiëntieverbetering en aanvullende financiële informatie, zoals uitkering van dividend, bevatten. De analyse geeft, in aanvulling op informatie over de kosten, een beeld van de mate van efficiëntie van de drinkwaterbedrijven. Voor de consument is uiteraard van belang dat geprofiteerd wordt van gerealiseerde efficiëntieverbeteringen. In het Drinkwaterbesluit is daarom de eis opgenomen dat bij de tariefstelling en de daaraan ten grondslag liggende kostenraming, de gerealiseerde efficiëntieverbetering dient te worden betrokken.

Winstregulering

In onze Nieuwsbrief Utilities van [19 juni 2008](#) beschreven wij reeds de manier waarop de wetgever een vorm van winstregulering betreft in het uitgangspunt van kostendekking van de tarieven. De kosten worden bepaald door operationele kosten en vermogenskosten. De vermogenskosten worden bepaald door het product van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet (de 'WACC') en de gestandaardiseerde activawaarde, waarbij de materiële vaste activa gewaardeerd worden tegen historische kostprijs. De startwaarde van de activa zal mogen worden overgenomen uit de jaarverslagen van de drinkwaterbedrijven ultimo 2007. De Minister stelt tweejaarlijks vóór 1 november de WACC vast die de eigenaren van drinkwaterbedrijven de komende twee kalenderjaren maximaal mogen hanteren. De winst wordt daarmee beperkt tot een redelijke vergoeding voor het geïnvesteerd vermogen, rekening houdend met het risicoprofiel van de bedrijven en de investeringsbehoefte. Hiervoor is een methode in het Drinkwaterbesluit opgenomen (bijlage C). De Minister heeft aangegeven in de antwoorden op vragen naar aanleiding van het Drinkwaterbesluit, dat nog dit jaar beleidsregels worden opgesteld over de toepassing van deze methode. Het is echter de vraag of deze termijn, gezien de vertraging als gevolg van het gevallen kabinet, zal worden gehaald.

De Minister stelt – eveneens tweejaarlijks – het maximaal toegestane aandeel vast van het eigen vermogen in het totale vermogen. Met deze 'maximale solvabiliteitsgrens' is beoogd te voorkomen dat drinkwaterbedrijven over onnodig hoge reserves beschikken. Hierop is enige kritiek gekomen vanuit de Eerste Kamerfracties van het CDA en de VVD die onder meer wezen op de 'minimale solvabiliteitsgrens' die in de energiesector wordt gehanteerd met betrekking tot ontvloten netwerkbedrijven. De Minister had daar aanvankelijk ook problemen mee maar heeft zich neergelegd bij de wens van de Tweede Kamer; de verhouding eigen vermogen die zal worden gehanteerd voor het vaststellen van de WACC (40%) zal ook worden aangemerkt als de maximale solvabiliteit.

Toezicht en sancties

De VROM-Inspectie is belast met het toezicht op de naleving van de Drinkwaterwet. Tevens wordt de VROM-Inspectie bij inwerkingtreding van de regelgeving belast met de uitvoering van de prestatievergelijking. De publieke aandeelhouders keuren de tarieven en voorwaarden voor de levering van drinkwater goed, zoals bepaald in artikel 20 van de Drinkwaterwet. De VROM-Inspectie kan dit vooraf toetsen via de kostenraming en achteraf op basis van financiële verslaglegging. Indien achteraf blijkt dat meer winst is gemaakt dan is toegestaan, dient hiervoor een correctie plaats te vinden via de tarieven voor een volgende periode. Mocht geconstateerd worden dat niet aan de eisen en voorwaarden met betrekking tot de tarieven wordt voldaan, dan kan de Minister ingrijpen via een aanwijzing.

Voor het vaststellen beleidsregels over de toepassing van de methode om de maximale WACC vast te stellen, zal de Minister gebruik maken van de expertise van de Dienst Regulering Energie en Vervoer (voorheen de Energiekamer en daarvóór de DTe) van de NMa. Belanghebbenden zullen in de gelegenheid worden gesteld om te reageren op voorstellen voor die beleidsregels. Enkele Kamerfracties meenden dat de NMa belast zou moeten worden met het toezicht op en het vaststellen van de tarieven maar de Minister achtte het voldoende dat de rol van de NMa beperkt blijft tot het verlenen van bijstand aan de VROM-Inspectie.

De Warmtewet

Het wil maar niet vlotten met de totstandkoming van een Warmtewet. In september 2003 werd het initiatiefwetsvoorstel door de CDA-kamerleden Ten Hoopen en Hessels opgesteld. Het wetsvoorstel leek vroegtijdig ten onder te gaan toen de zowel de Algemene Rekenkamer als de NMa als Actal in 2004 en 2005 oordeelden dat de voorgestelde Warmtewet op verschillende punten tekortschoot. Ook de toenmalige minister van Economische Zaken, Brinkhorst, was niet onverdeeld enthousiast. Na een wat kabbelend bestaan nam Ten Hoopen het wetsvoorstel in mei 2008 opnieuw ter hand, ditmaal met de steun van PvdA-Kamerlid Samson. Helaas heeft dit de kwaliteit van wetsvoorstel slechts ten dele kunnen doen verbeteren. Hoewel het wetsvoorstel in februari 2009 werd aangenomen door de Eerste Kamer, werd het in juni van dit jaar vernietigend beoordeeld door de NMa, hetgeen aanleiding was geweest voor de Minister en de Tweede Kamer om te besluiten dat de Warmtewet weer op de schop gaat.

Contouren van de wet

Het doel van het oorspronkelijke wetsvoorstel was te komen tot het vastleggen van regels voor de levering van warmte aan kleinverbruikers tegen redelijke prijzen en voorwaarden. De vrees bestond dat door de liberalisering van de markten voor de levering van elektriciteit en gas, huishoudens die voor de verwarming zijn aangewezen op de warmte afkomstig van warmtenetten de dupe zouden worden van hoge prijzen en nadelige voorwaarden. Over de vraag wat onder kleinverbruikers moet worden verstaan, is lang en veel gesproken. Uiteindelijk is in de Warmtewet bepaald dat onder een 'verbruiker' moet worden verstaan, een persoon die warmte afneemt van een warmtenet en een aansluiting heeft van maximaal 1000 kilowatt. In de woorden van Kamerlid Samson: genoeg voor een bakker maar te weinig voor een broodfabriek. De praktijk bleek echter weerbarstiger; grote kantoorpanden bleken hier ook onder te vallen.

Voor de levering van warmte aan 'verbruikers' is een vergunning van het Ministerie van Economische Zaken vereist tenzij de leverancier:

- warmte levert aan ten hoogste 10 personen tegelijk;
- per jaar niet meer warmte levert dan 10.000 gigajoules; of
- eigenaar is van de gebouwen, ten behoeve waarvan de warmte wordt geleverd.

Voor dergelijke kleinschalige levering gelden echter wel bepaalde zorgvuldigheidsnormen. De warmte leverancier is degene die het contract met de verbruiker heeft voor de levering van warmte; dit kan dus onder omstandigheden ook de woningcorporatie zijn die warmte (door)levert aan een verbruiker.

De levering van koude valt buiten de Warmtewet. Leveranciers die zowel koude als warmte leveren dienen voor de levering van koude een aparte boekhouding te voeren.

Kernpunt van de wet was dat een leverancier voor de levering van warmte aan een verbruiker een redelijke prijs moet vragen die moet zijn gebaseerd op de werkelijke kosten van de warmtelevering. Deze redelijke prijs mocht niet hoger zijn dan de kosten die een verbruiker zou moeten maken voor het verkrijgen van dezelfde hoeveelheid warmte bij het gebruik van gas als energiebron: de maximumprijs. Dit wordt aangeduid met het Niet-Meer-Dan-Anders-principe (ook: NMDA-principe). Echter, indien de kosten van de levering zouden leiden tot een redelijke prijs die hoger ligt dan de maximumprijs, zou de warmtelevering op dat net verlieslatend zijn. In die gevallen bestond de mogelijkheid van *pooling*. Dit betekent dat de leverancier een ontheffing kon aanvragen die hem in staat stelt om verliezen op het ene net te compenseren door middel van een hogere prijs dan de redelijke prijs op een ander net (uiteeraard: tot de maximumprijs). *Pooling* op concernniveau was niet toegestaan; per net zou worden bekeken hoe *pooling* zou uitpakken.

De wijze van totstandkoming van de redelijke prijs en de maximumprijs werd vastgelegd in het Warmtebesluit, dat op 23 november 2009 in concept aan de Tweede Kamer werd aangeboden.

Terugwerkende kracht

Een groot bezwaar tegen de Warmtewet was het feit dat de bepalingen met betrekking tot de redelijke prijs en de maximumprijs zouden terugwerken tot 1 januari 2007. De opeenvolgende Ministers waren hiervan fervente tegenstanders. Er was sprake van hoge administratieve lasten indien leveranciers van enkele honderdduizenden afnemers de warmterekening opnieuw moeten vaststellen, met name indien die verbruikers inmiddels verhuisd zijn. Ook zouden de baten van de terugwerkende kracht van de wet uiterst beperkt zijn nu er geen indicaties bestonden van de door de initiatiefnemers gestelde woekerwinsten van leveranciers.

Uitvoerbaarheid - NMa

Het tweede grote bezwaar tegen het wetsvoorstel was dat de Warmtewet zo ingewikkeld was gemaakt dat de NMa 19 extra fte's nodig zou hebben om te kunnen zorgen voor het toezicht op en de handhaving van de wet. Met name prijsreguleringsystematiek met een redelijke prijs (op basis van werkelijke kosten van de levering) in combinatie met de maximumprijs (op basis van het NMDA-principe) maakte de wet nodeloos ingewikkeld.

Werking en effect van de voorgenomen prijsreguleringsystematiek - NMa

Op 6 mei 2010 publiceerde de NMa een rapport inzake het onderzoek naar het effect van de Warmtewet op de warmteprijs en het bedrijfsrendement van warmteleveranciers. De uitkomsten van dit onderzoek hebben het lot van de Warmtewet ingrijpende veranderd.

De NMa concludeerde dat door de introductie van de Warmtewet de warmteprijs voor kleinverbruikers in de toekomst, gemiddeld genomen, zouden toenemen in plaats van afnemen. Uitgerekend voor grootverbruikers zouden de prijzen dalen.

Ook werd duidelijk dat de activiteiten van warmtelevering voor de bedrijven Nuon, Essent, Eneco en Stadsverwarming Purmerend in 2008 feitelijk verlieslatend waren en dat geen sprake was van de gestelde woekerwinsten. Dat nam ook de reden weg achter de terugwerkende kracht van het wetsvoorstel. De terugwerkende kracht naar de periode 2007-2010 zou Eneco, Essent, Nuon en Stadsverwarming Purmerend in totaal € 120 miljoen kosten terwijl geen sprake was van woekerwinsten.

De NMa meende verder dat het beoogde doel van de Warmtewet om de prijsvorming van de warmtelevering transparanter en eenvoudiger te maken, niet zou worden verwezenlijkt. De combinatie van redelijke prijs, maximumprijs en *pooling*, zorgde juist voor minder transparantie door de hoge mate van ingewikkeldheid van de berekeningen. Dat leidde weer tot extra uitvoeringslasten van de NMa en administratieve lasten voor de leveranciers. Voor een verbruiker waren ze volkomen onbegrijpelijk.

De NMa concludeert ten slotte dat de hoge verwachtingen die in de wetsgeschiedenis van de Warmtewet zijn uitgesproken niet door die wet zullen worden gerealiseerd. De warmteprijs zou niet met de gestelde € 250 dalen, het rendement van de leveranciers was niet onredelijk hoog, kleinverbruikers zouden niet meer dan een paar tientjes terugkrijgen als gevolg van de terugwerkende kracht, en de prijsreguleringsystematiek was ondoorzichtig en zeer complex.

Dit alles leidde tot het oordeel van de NMa dat het wetsvoorstel moet worden heroverwogen op het punt van de prijsreguleringsystematiek en de terugwerkende kracht. Ook adviseerde de NMa om behalve de positie van de leverancier ook de (monopolie)positie van de producent beter te regelen.

Toekomst

Op 30 juni 2010 heeft de Tweede Kamer overlegd over de verdere gang van zaken. De initiatiefnemers hebben de wijziging van de wet met graagte uit handen gegeven aan Economische Zaken. Tijdens het debat hebben de verschillende fracties hun wensen voor de herziene wet ingediend: er moet meer aandacht komen voor decentrale warmtelevering door Energy Service Companies (ESCO's) en kleine energieondernemingen; de Warmte/Koude Opslag (WKO) moet worden gestimuleerd; de maximumprijs moet elk jaar opnieuw worden vastgesteld en de positie van warmteproducenten moet beter worden geregeld.

De Minister heeft in het debat aangegeven te zullen vasthouden aan de maximumprijs en het NMDA-principe en afscheid te zullen nemen van de redelijke prijs en het *pooling*-systeem omdat dit de transparantie alleen maar beperkt. Daarnaast wordt gedacht aan het monitoren van de rendementsontwikkeling van leveranciers om te voorkomen dat leveranciers hogere rendementen behalen dan redelijk wordt geacht. De Minister zal de terugwerkende kracht uit het wetsvoorstel schrappen en zal opnieuw onderzoeken of de grens van de werking van de Warmtewet bij een aansluiting van 1000kW zal blijven liggen of te ruim is en moet worden verlaagd. Verder zal de Minister onderzoeken op welke manier het mogelijk is om via aanpassingen in het tariefstelsel beter rekening te kunnen houden met de monopoliepositie van warmteproducenten.

Al met al ziet het ernaar uit dat de Warmtewet een aanzienlijke aanpassing zal ondergaan en wederom een lange parlementaire route tegemoet kan zien. De Minister heeft de Tweede Kamer toegezegd in het najaar met een brede warmtevisie te zullen komen. Deze zal hopelijk meer inzicht geven in de uitwerking van de plannen.

Voor vragen over deze bijdragen kunt u contact opnemen met
roland.de.vlam@loyensloeff.com

Colofon

De Nieuwsbrief Utilities signaleert ontwikkelingen op het gebied van gereguleerde sectoren in Nederland (afval, energie, openbaar vervoer, water) die relevant zijn voor ondernemingen en ondernemers in deze sectoren. De nieuwsbrief wordt uitgegeven door het Team Energie & Utilities van Loyens & Loeff. Loyens & Loeff is een onafhankelijk fullservice kantoor van advocaten, belastingadviseurs en notarissen. Loyens & Loeff wordt gezien als een kantoor met uitgebreide kennis en ervaring op het gebied van o.m. vastgoedrecht, belastingrecht, ondernemingsrecht, bank- en effectenrecht, arbeidsrecht, bestuursrecht, aanbestedingsrecht en mededingingsrecht. Bij Loyens & Loeff N.V. werken ruim 800 advocaten, belastingadviseurs en notarissen. Het kantoor heeft zes vestigingen in de Benelux.

Redactie Nieuwsbrief Utilities

Maurice Essers (vennoot Mededinging en Overheid), Waldo Kapoen (vennoot Algemene Fiscale Praktijk), André van der Kolk (vennoot Mededinging en Overheid), Wim Nan (vennoot Algemene Fiscale Praktijk) en Max Oosterhuis (vennoot Ondernemingsrecht).

Vaste medewerkers

Alexander Bosman (Algemene Fiscale Praktijk), Marc Custers (Mededinging en Overheid), Jasper Neefe (Mededinging en Overheid), Jan Bart Schober (Algemene Fiscale Praktijk), Rogier Sterk (Algemene Fiscale Praktijk) en Roland de Vlam (Mededinging en Overheid).

Disclaimer

Hoewel deze Nieuwsbrief met grote zorgvuldigheid is samengesteld, kan Loyens & Loeff N.V. geen aansprakelijkheid accepteren voor de gevolgen van het gebruik maken van deze uitgave zonder haar medewerking of voor eventuele onvolledigheden in deze uitgave.

www.loyensloeff.com